

Miljøministeriets departement
Vild Natur og Biodiversitet
mim@mim.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

21. april 2022

Vedr.: Høring over udkast til revideret bekendtgørelse om jagttider på visse pattedyr og fugle m.v. Sagsnr. 2022-2013

Miljøministeriets departement har den 15.marts d.å. udsendt udkast til nærværende bekendtgørelse i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

I Vildtforvaltningsrådet er der bred enighed om, at revision af jagttider skal ske på grundlag af en faglig biologisk vurdering med hensyntagen til foreningspolitiske ønsker om udvidelser eller begrænsninger. Fastsættelse af jagttid på nye arter samt fredning af arter, der traditionelt er drevet jagt på, forekommer dog kun i begrænset omfang - uanset ændringer i de biologiske forudsætninger. Ofte er det manglen på data og målsætninger for en art, der indirekte skaber bekymring hos organisationerne i Vildtforvaltningsrådet, og dermed hindrer Rådet i at nå til enighed.

Målet er, at fastsættelse af jagttider sker som en integreret del af en dynamisk, biologisk forsvarlig og objektiv vildtforvaltning. Fremgangsmåden skal medvirke til, at der i Vildtforvaltningsrådet kan opnås enighed om eventuelle jagttidsændringer og ændringer i arternes aktuelle status som jagtbare eller ikke jagtbare. Dette skal sikre, at drøftelserne foregår med et stærkere udgangspunkt i fakta og mere konkrete faglige tilgange.

Danmarks Jægerforbund bakker samlet set op om Vildtforvaltningsrådets indstilling og har følgende supplerende bemærkninger til processen og indstillingen:

Der mangler data om de levende bestande, hvilket i nogle tilfælde er afgørende for vurderingen af, om jagten på en given art er bæredygtig.

Danmarks Jægerforbund vil medvirke til at styrke vidensgrundlaget for vildtforvaltningen i Danmark, samt internationalt når det gælder trækvildt. Vi ser i den sammenhæng et øget behov for indsamling af data om de levende bestandsforekomster og -niveauer for bl.a. pattedyr og enkelte fugle. Derudover mener vi, at der generelt set der bør være mere fokus på faglighed i jagttidsrevisionen samt større inddragelse af en samlet forvaltningstilgang, hvor levestedsforbedringer prioriteres.

Det faglige grundlag

Når jagttiderne skal revideres, er Århus Universitets (DCE's) gennemgang af arterne og tilhørende vurdering det helt afgørende vidensgrundlag.

Vildtforvaltningsrådet har nedsat et underudvalg - den faglige arbejdsgruppe for revision af jagttiderne. Medlemmerne repræsenterer de organisationer, som sidder i Vildtforvaltningsrådet. Arbejdsgruppen skal medvirke til den faglige proces og gennemgang af de arter, der er behov for/ønske om at revidere. Herefter vurderes arterne af DCE, som udarbejder det biologiske grundlag for den

pågældende jagttidsrevision. På en række møder gennemgår arbejdsgruppen arterne og kommer med fagligt input, som tages med i en samlet vurdering. DJ vil i den sammenhæng gerne præcisere, at det ikke altid er relevant at medtage ynglebestanden som et led i vurderinger af jagttid på trækvildtarter, idet en række trækvildtarter primært gæster DK uden for ynglesæsonen. Et eksempel på dette er pibeand. DCE har taget dette til efterretning.

Ønske om fokus på forvaltning

I langt de fleste tilfælde, hvor arter mistrives, er årsagen typisk manglende eller ringe levesteder. Det er sjældent, at jagten isoleret set er årsag til mistrivsel. Derfor ligger DJ op til, at der fremover sættes øget fokus på foranstaltninger, der styrker den samlede forvaltning; særligt levestedsforbedringer. Altså mener vi, at jagttidsrevisionen bør resultere i en samlet forvaltningsindstilling for de pågældende arter, og ikke blot have fokus på jagttidsfastsættelsen.

Flere steder peger DCE's faglige gennemgang af arter på, at skal udarbejdes en forvaltningsplan for at fastholde eller indføre jagttid. Det sker normalt med henvisning til internationale aftaler, og ofte vil en adaptiv forvaltningsplan være den type plan, der skal udarbejdes.

Danmarks Jægerforbund støtter, at arbejdet med forvaltningsplaner styrkes yderligere, og at der sættes fokus på handlinger, der skal forbedre levestederne.

Rødlister

Rødlisterne bliver efter DJ's opfattelse i nogle tilfælde forsøgt misbrugt, f.eks. til automatisk at frede rødlistede arter. IUCN's guidelines understreger netop, at det er upassende brug af rødlisterne, hvis ændringer i arternes rødlistestatus automatisk medfører juridiske konsekvenser. En arts rødlistestatus kan naturligvis med fordel inddrages i overvejelser om f.eks. jagttid, men fredning bør ikke være en automatisk konsekvens af, at en art bliver rødlistet, og der altid bør foreligge pålidelige data ang. udvikling og bestandsstørrelse på de arter, som man ønsker at ændre jagttiden på.

Den faglige arbejdsgruppe har besluttet følgende faglige tilgang:

- Rødlister skal tages med i den vurdering, universitetet foretager ud fra nyeste tilgængelige viden for en given art (hvis relevante forskere fra DCE betragter en arts rødlistestatus som forældet, er det altså forskernes vurdering og ikke statiske data fra den senest publicerede rødliste, der udgør udgangspunktet).
- Det tilstræbes, at jagten ikke i væsentlig grad bidrager til at holde bestanden under naturens bæreevne, medmindre det er målsætningen.

De konkrete nævnte rødlister bruges til at få en indikation af arternes bevaringsstatus. Den globale rødliste - og i nogle tilfælde den europæiske rødliste - er relevant i forhold til trækvildtet. Den nationale rødliste er relevant i forhold til standvildtet. Det bemærkes, at rødlisterne ikke i sig selv har nogen juridisk betydning, men den globale rødliste ligger til grund for arternes status under vandfugleaftalen, AEWA, som Danmark er forpligtet af, i det omfang der ikke er taget forbehold fra enten EU's eller dansk side.

Forstyrrelse og Jagt i Natura-2000 områder.

Forstyrrelse har fyldt meget i processen med indstilling af jagttider fra Vildtforvaltningsrådet. Jægerforbundet vil derfor gerne præcisere følgende: Det er indiskutabelt, at jagt - ligesom alle andre menneskelige aktiviteter i naturen - i ét eller andet omfang forstyrrer. Det anerkendes imidlertid, at menneskelige aktiviteter, herunder jagt, godt må forstyrre, så længe det sker på individniveau. Dette gælder også i Natura-2000 områderne, hvor EU-Kommissionen accepterer bl.a. jagt under forudsætning af, at den heraf følgende forstyrrelse ikke har en væsentlig negativ effekt på bestandsniveau, og ikke har et sådant omfang, at det væsentlig forringer de værdier, som de enkelte områder er udpeget for (udpegningsgrundlaget).

Der henvises i øvrigt til DCE's vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura-2000 områderne: <https://dce.au.dk/udgivelser/vr/nr-51-100/abstracts/nr-52-vurdering-af-forstyrrelsestrusler-i-natura-2000-omraaderne/>

Se forklaringer på, hvorfor der kan drives jagt i Natura-2000 områder, jagt på udpegningsarter, motorbådsjagt og jagt på offentlig ejede Natura-2000 arealer her:

<https://www.jaegerforbundet.dk/vildt-og-natur/traekvildt/natura-2000/>

Forstyrrelser og reservater.

For at sikre, at især fugle, men også f.eks. sæler har fristeder, hvor de kan yngle, raste og fouragere relativt uforstyrret, har vi i Danmark gennem de sidste 100 år oprettet et netværk af natur- og vildtreservater. Områderne dækker ca. 330.000 ha, hvoraf ca. 90 % er vådområder. Reservaterne er spredt rundt i hele landet, således at der aldrig er langt til det nærmeste reservat.

Der henvises i øvrigt til denne oversigt over alle landets reservater, med direkte links til de enkelte reservater:

<https://mst.dk/friluftsliv/jagt/jagttider-og-fredninger/fiskeriterritoriet-og-reservater/>

Reservaterne indeholder forskellige restriktioner i især adgangsforhold og fritidsaktiviteter, afhængig af formålet med det enkelte reservat.

DCE har vurderet, at vi har et velfungerende reservatnetværk, og at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser.

Forstyrrelser og øget skyhed.

I et større litteraturstudium har FACE (FACE er den europæiske sammenslutning af jagtorganisationer fra 37 lande i Europa) lavet en udredning af jagt og forstyrrelser, herunder jagtlige forstyrrelser på ikke-jagtbare arter. Kort fortalt konkluderer rapporten, at (jagtlige) forstyrrelser ikke har varig effekt på udbredelsen af fuglebestande, når der findes aflastningsområder (f.eks. reservater) i nærheden, eller når forstyrrelser sker på tidspunkter med lavt energi-stress.

Omvendt kan forstyrrelser på tidspunkter med højt energi-stress (yngletid, træke- eller vinterperioder) have en større effekt på populationerne.

Undersøgelsen foreslår derfor, at jagtintensitet, for at minimere forstyrrelsen af ikke-jagtbare arter, begrænses ved hjælp af refugieområder og/eller tidsintervaller mellem de enkelte jagter.

Rapporten konkluderer endvidere, at en sådan praksis allerede er implementeret i de fleste europæiske lande.

Dette gælder også i Danmark, hvor vi dels ikke jager fugle hverken i yngletiden eller forårstrækperioden og dels har et netværk af reservater, hvor vildtet kan søge til.

Se rapporten (på engelsk) her:

https://www.face.eu/sites/default/files/documents/english/literature_review_hunting_disturbance_final_designed_0.pdf

Tilsvarende har projektet "Forbedret gåsejagt" vist, at intensiv jagt forstyrrer gæssene og får dem til at fortrække fra jagtområdet i kortere eller længere tid. Derfor bør der holdes "jagtfred" mindst 3-4 dage efter hver jagt, og jagten bør primært ske på dage med godt "gåsevejr", dvs. regn og rusk. Se en artikel om bedre gåsejagt her:

[https://pure.au.dk/portal/da/persons/jesper-madsen\(d68f4bd0-2909-4a5c-b687-e62a33fb5cfb\)/publications/effektiv-gaasejagt-kraever-forberedelse-og-omtanke\(07113d92-3f15-4043-9c0b-f166bf4fea0b\).html](https://pure.au.dk/portal/da/persons/jesper-madsen(d68f4bd0-2909-4a5c-b687-e62a33fb5cfb)/publications/effektiv-gaasejagt-kraever-forberedelse-og-omtanke(07113d92-3f15-4043-9c0b-f166bf4fea0b).html)

Danmarks Jægerforbund imødeser i øvrigt, at der foreligger mere viden om forstyrrelse i forbindelse med revisionen af det danske reservatnetværk.

Endelig er der arter, vi særskilt har behov for at knytte kommentarer til:

Hare og agerhøns

Harernes og agerhønsenes levesteder er under betydeligt pres fra det moderne jordbrug, da det økologiske rum i og omkring de dyrkede marker ofte er presset. Gennem målrettet biotoppleje kan det økologiske rum udvides med potentiale for biodiversitet. Ved at forbedre levevilkårene for insekter og etårige urter, skabes der grundlag for fødekæder i landbrugslandet. Målrettet biotoppleje tilgodeser endvidere arter som f.eks. viber, lærker og hedehege.

Samlet set vil en Levestedsindsats, forudsat at det bliver fuldt ud implementeret, udvide det økologiske rum i det åbne land betydeligt. Og skabe grundlag for øget biodiversitet.

En fortsat jagttid på hare og agerhøne vil fastholde det nødvendige fokus på at forbedre levestederne, og med de rette terrænplejetiltag vil det skabe grundlag for styrket biodiversitet i det åbne land.

DJ mener, at det er helt afgørende at der implementeres en genopretningsplan for hare og agerhøne.

Edderfugl

De seneste tre årtier har vildtudbyttet af edderfugl været faldende og ligger nu på omkring 25.000 nedlagte fugle årligt, hvor der i 1990 blev nedlagt næsten 150.000 edderfugle i Danmark. I samme periode er den samlede flywaybestand ligeledes faldet markant, og truslerne mod edderfuglen vurderes at være så alvorlige, at arten er kategoriseret som "næsten truet" (NT) på den globale rødliste. Truslerne er mange, og jagt er naturligvis blandt dem - men er langt fra den mest alvorlige. Trusler som øget prædation på ynglefugle samt faldende kvalitet og tilgængelighed af edderfuglens foretrukne fødeemner vurderes f.eks. at medføre større problemer for bestanden, fordi de rammer hunnerne særligt hårdt - og hver enkelt ynglende hun er af stor betydning i forhold til at vende bestandsudviklingen.

I Danmark, hvor langt størstedelen af det samlede europæiske udbytte nedlægges, vurderes jagten at være bæredygtig. Eftersom overskuddet af hanner i bestanden er unaturligt stort (næsten fire hanner pr. hun i nogle områder), og vi kun nedlægger hanner, er det måske ligefrem en fordel at fortsætte med jagten, så kønsratioen kan nå et mere naturligt niveau.

Under Vandfugleaftalen (AEWA), som Danmark har tiltrådt, må arter i NT-kategorien på den globale rødliste imidlertid kun jages, hvis der findes en internationalt koordineret forvaltningsplan, som gennem adaptiv forvaltning sikrer, at jagten er bæredygtig. Både Danmark og EU har dog indgivet en reservation mod denne fredning af edderfugl, så principielt er det - ganske som vanligt - op til de danske myndigheder at fastsætte jagttid på edderfuglen i Danmark.

Den adaptive forvaltningsplan er lige på trapperne. Den ville formodentlig være blevet godkendt på AEWA's partsmøde i oktober 2021, hvis ikke dette møde var blevet udskudt på grund af COVID-19, men nu må vi vente tålmodigt, til der bliver mulighed for at mødes i september 2022. Når planen er godkendt, og den adaptive del af planen er færdigudviklet, forventes udbredelseslandene hvert år at fastsætte en kvote og dermed blive enige om et acceptabelt udtag af bestanden. Indtil da kan hvert land altså i princippet tage sin egen beslutning, så længe de er omfattet af en reservation over for fredningen under AEWA.

DCE har altså vurderet, at der ikke fagligt (biologisk) set er grundlag for at frede hannerne, så det har været en rent politisk proces i Vildtforvaltningsrådet, der afgør om jagten på edderfugl skal fortsætte. Fagligt set er der således ingen problemer i fastholdelse af jagt på hannerne, hvilket DJ bakker op om.

Husmår

Forslaget om fredning af husmår er et godt eksempel på behovet for flere data for de levende bestande. Argumentet om, at husmåren skal fredes, beror på forsigtighedsprincippet, og usikkerheden om hvorvidt jagten er bæredygtig. Et validt datasæt for de levende bestandsforekomster ville kunne give en langt bedre beslutningsgrundlag for indstilling af jagttid.

DJ mener, at det lave jagtlige udtag af husmår ikke har negativ betydning for bestandene af husmår, og at den derfor ikke bør fredes ud fra et forsigtighedsprincip.

Lokale jagttider

Danmarks Jægerforbund ønsker lokale jagttider på Endelave: Hare 1/1-31/1. Råvildt buk, rå, lam 1/10-7/10, og rå og lam 27/10-31/10 Agerhøne totalfredet.

Vildtforvaltningsrådet har i øvrigt truffet beslutning om, at ønsker til lokale jagttider efterleves.

Spørgsmål vedrørende høringsvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Chef for Rådgivning & Uddannelse Niels Søndergaard. Telefon: 88 88 75 06. E-Mail: nis@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk